

A Pécsi Ítéltábla a dr. Rodek Margit ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) I. rendű és **II.rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Miklós Csaba ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és a dr. Simon Zoltán ügyvéd által képviselt **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy az illetékes adóhatóság felhívására fizessen meg 152.200 (százötvenkettőezer-kettőszáz) forint, míg a II. rendű felperest, hogy fizessen meg 304.400 (háromszáznégyezer-négyszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek 15 napon belül személyenként 60.000-60.000 (hatvanezer-hatvanezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek 15 napon belül személyenként 120.000-120.000 (százhuszezer-százhuszezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a méhészettel foglalkozó felperesek állandó telephelye K..... szám alatt található. 2009. április 22-én méhészetük konténerei közül három Sz. egy O. és Sz.között a vasútvonal mellett, kettő M., egy pedig K. volt elhelyezve részben a környékbeli repcetáblákon kívül 100-200 méter távolságban, részben a repcetáblákban. A méhek rajzásával érintett területen több tulajdonos, köztük a II. rendű alperes rendelkezett repcekultúrával.

A II. rendű alperes megbízása alapján az I. rendű alperes 2009. április 22-én 12-16 óra között Sz. község területén a II. rendű alperes repcetábláján helikopteres

permetezést végzett. A permetezés során Alert S gombaölőszert és a Mavrik 24 EW rovarölőszert alkalmaztak.

Ugyanezen a napon a délutáni órákban a felperesek a méhészetükben méhpusztulást észleltek. A hatósági mintavételre a II. rendű alperes repcetáblájáról 2009. április 23. napján került sor. A repceből és az elhullott méhekből vett mintákból a MegyeiHivatal laboratóriumában a Mavrik 24 EW rovarölőszert hatóanyagát, a tau-fluvalinátot a repceből 0,27 mg/kg, az elpusztult méhekből pedig 0,067 mg/kg mennyiségben mutatták ki.

2009. április 24-én hatósági mintát vettek a környező, nem a II. rendű alperes tulajdonában álló m. és K. repcetáblákból is, amely minták laboratóriumi vizsgálatát szintén elvégezték.

A felperesek keresetükben kártérítés címén kérték az alperesek egyetemleges marasztalását, az I. rendű felperes 1.902.368 forint és járulékai, a II. rendű felperes 3.804.736 forint és járulékai tekintetében. Állították, hogy a méhészetükben a 2009. április 22. napján bekövetkezett méhpusztulást az I. rendű alperes által kipermezett Mavrik 24 EW növényvédőszer okozta, mert az egyébként méhekre ártalmatlan szert helytelen dózisban alkalmazták és a permetezés időpontját is helytelenül választották meg. Előadták, hogy a permetezés azonnali, taglózó hatású volt és az elpusztult méhek egyértelműen a mérgezésre utaló tüneteket mutattak.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy légi tevékenysége kifejtése során a vele szemben előírt minden feltételnek megfelelt és ez alapján végezte a légi permetezést. A vegyszer összetételéért, dózisáért felelősség nem terheli. Vitatta azonban azt is, hogy a méhekre nem veszélyes Mavrik 24 EW okozhatta volna a felperes méheinek pusztulását. Állította, hogy a vegyszert a szakirányító által tett ajánlások szerinti dózisban permetezte ki. A II. rendű alperes szintén vitatta az általa megrendelt légi permetezéssel okozati összefüggésben a felperesek méheinek pusztulását. Előadta, hogy a Mavrik 24 EW növényvédőszert az adott területre irányadó mennyiségben vásárolta, megfelelő mennyiségben és dózisban permeteztette ki.

A ... Megyei Bíróság a felperesek keresetét a számú ítéletével elutasította. Az elsőfokú ítéletet a Ítéletábrla a számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárás során a felperesek a keresetüket, az alperesek az ellenkérelmüket változatlanul fenntartották.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében előírt bizonyítás lefolytatását követően a felperesek keresetét ismételten alaptalannak találta. Megállapította, hogy a felperesek által folytatott fokozott veszéllyel járó tevékenységgel kapcsolatos kártérítési felelősség

fennállásához a kártérítés szükségképpen eleme, az okozati összefüggés tekintetében a károsultakat, azaz a felpereseket terhelte a bizonyítási kötelezettség, nekik kellett bizonyítaniuk, hogy a méhállományukban bekövetkezett kárt a II. rendű alperes megrendelése alapján az I. rendű alperes által elvégzett vegyszeres légi permetezés okozta. Az alapeljárásban, illetőleg a megismételt eljárásban beszerzett bizonyítékok, köztük az alapeljárásban beszerzett és a megismételt eljárásban kiegészített igazságügyi toxikológia szakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy e bizonyítási kötelezettségüknek a felperesek nem tudtak eleget tenni, a beszerzett bizonyítékok az okozati összefüggés hiányát támasztották alá.

Ítélete indokolásában rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a Mavrik 24 EW a méhveszélyesség szempontjából nem jelölésköteles termék, ami azt jelenti, hogy a virágzó kultúrákban a méhek jelenléte mellett akár napközben is kijuttatható növényvédőszer. A laboratóriumi vizsgálat eredményei, a Mavrik 24 EW permetezőszer gyártója a M. Zrt. menedzserének tanúvallomása, K.L.-nak, az M. Igazgatósági nyugalmazott igazgatójának a II. rendű alperes részére eljuttatott írásbeli véleménye, továbbá a perben beszerzett és a hatályon kívül helyező végzésben foglaltakat követően a megismételt eljárásban kiegészített igazságügyi toxikológus szakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy az elpusztult és a mintavételben szereplő méhekben talált tau-fluvalinát mennyiség alapján a Mavrik 24 EW permetezőszer nem okozhatta a méhek pusztulását, s a túlادagolás hiányát támasztották alá a II. rendű alperes által az eljárás során becsatolt, a vegyszervásárlás mennyiségét igazoló számlák, raktárkönyvek és permetezési napló adatai is.

A megismételt eljárásban a másodfokú bíróság előírásától eltérően az elsőfokú bíróság nem méhészeti szakértőt rendelt ki, hanem az alapeljárásban beszerzett toxikológiai szakvéleményt egészítette ki, hangsúlyozva, hogy a perben alapvetően toxikológia szakkérdések merültek fel, amelyek megválaszolására a kisállatgyógyász szakállatorvos végzettséggel is rendelkező kirendelt toxikológus szakértő rendelkezett kompetenciával.

Indokolásában rámutatott az elsőfokú bíróság arra is, hogy a vegyszeres permetezés időpontjában a felperesek konténerei közül csak három volt Sz. a többi O. és Sz. között a vasútvonal mellett, M., és K. Az alperes nem vitatott előadása, illetőleg az alperesek által csatolt térképmásolat szerint az I. rendű alperes által elvégzett vegyszeres permetezés azonban csak a szatnai konténerek melletti területen történt, ugyanakkor a tanúvallomások (K.T., V. D.) szerint a m.-i konténerek környékén is ugyanúgy találtak mérgezést tüneteit mutató méhhullákat, mint a szatnai konténerek környékén.

Összegzőképpen rögzítette, hogy a rendelkezésre álló tanúvallomások alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes méhállományában mérgezés történt, azonban ennek okozója a beszerzett szakértői vélemény és a fentebb említett további bizonyítékok alapján nem az alperesek által használt Mavrik 24 EW volt.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset teljesítése, valamint az alperesek perköltségben való marasztalása iránt a felperesek terjesztettek elő fellebbezést. Változatlanul fenntartották azt a tényállításukat, hogy a méhállományukban 2009. április 23. napján bekövetkezett jelentős pusztulást az alperesek által kipermezett Mavrik 24 EW növényvédőszer okozta. Hivatkoztak arra, hogy a 2009. április 23-ai, illetőleg 24-ei mintavételt követően elvégzett laboratóriumi vizsgálati eredményeket kézhez kapva megállapítható volt, hogy a méhekben és a növéymintában talált hatóanyag mennyisége lényegesen meghaladta a felhasználható mennyiséget, így egyértelmű, hogy a permetezés során a táblán kint lévő méhek lepermetezése történt meg, s az egyébként méhekre ártalmatlan szer a helytelen dózis alkalmazása és a permetezés időpontjának helytelen megválasztása miatt a méhek nagy mennyiségű pusztulását okozta. Az okozati összefüggés bizonyítékaként hivatkoztak a méhpusztulást követően általuk felkért dr. M.P. igazságügyi méhészszerakértő által készített szakértői véleményre, amely a méhpusztulás okozójaként szintén, az egyébként méhekre ártalmatlan permetszer előírtnál magasabb dózisé, nem kímélő technológiával történő alkalmazását jelölte meg.

Vitatták a perben az elsőfokú bíróság által beszerzett és a megismételt eljárásban kiegészített toxikológus szakértői vélemény megállapításait, amely kategorikusan kizárta, hogy az alperesek által használt permetszer volt a pusztulás okozója. Hivatkoztak arra, hogy a kirendelt toxikológus szakértő kizárólag a permetszer „minősítését” tekintette egyedül mérvadónak, az egyéb körülményeket nem volt hajlandó figyelembe venni és a feltett kérdésekre sem volt hajlandó adekvát válaszokat adni. Utaltak arra, hogy a toxikológus szakértő az okozati összefüggést kizáró véleményével szemben nem adta magyarázatát annak, hogyan lehetséges az, hogy a méhhullák csupán az alperes által permetezett területen voltak megtalálhatók nagy mennyiségben, a nem a II. rendű alperes tulajdonában lévő környező repcetáblákból vett mintákból elvégzett laboratóriumi vizsgálat eredményei ugyanakkor a méhekre veszélyes anyag használatát nem támasztották alá. Álláspontjuk szerint ez a tény is azt igazolta, hogy kizárólag az alperesi tevékenységi körbe tartozó okból következhetett be a felperesek méhállományának pusztulása.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatás ellenére nem rendelt ki igazságügyi méhészeti szakértőt. Utaltak arra, hogy a kirendelt toxikológus szakértő saját nyilatkozata szerint sem foglalkozott soha méhekkel, így megítélésük szerint érdemben, bizonyító erővel nem nyilatkozhatott volna a felhasznált permetszernek a méhekre gyakorolt hatásáról. A megalapozott döntés meghozatalához továbbra is szükségesnek tartották igazságügyi méhészeti szakértő kirendelését.

Az alperesek az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg, és abból helyes jogi következtetések levonásával hozta meg érdemi döntését is, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az abban kifejtett helyes indokok alapján hagyta helyben a Pp.253.§ (2) és 254.§ (3) bekezdése alapján.

A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság arra utal, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt elsőfokú eljárásban kiegészített igazságügyi toxikológus szakértői vélemény, valamint a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján helyesen állapította meg, hogy a felperesek méhészetében károsodás történt ugyan, azonban a felpereseket ért kár és az alperesek által végzett fokozott veszéllyel járó tevékenység közötti okozati összefüggést a perben a felperesek bizonyítási kötelezettségük ellenére nem bizonyították.

A megismételt eljárásban kiegészített toxikológus szakértői vélemény beszerzését követően a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban személyesen is meghallgatta a perben szakvéleményt adó dr. L .G. igazságügyi toxikológus szakértőt. A szakértő az alapszakvéleményében, kiegészítő szakvéleményében és személyes meghallgatása során is kategorikusan fenntartotta azt a szakvéleményét, hogy a felperesek méhészetében nem az alperesek által 2009. április 23-án alkalmazott Mavrik 24 EW permetszer okozta a méhek állományszintű pusztulását.

A kiegészített és személyes meghallgatása során is fenntartott szakértői véleményt a másodfokú bíróság is aggálytalannak találta és az elsőfokú bírósághoz hasonlóan elfogadta ítélezése alapjául.

Személyes meghallgatása során a toxikológus szakértő a felperesek képviselőjének kérdésére úgy nyilatkozott, hogy a permetezést követően gyűjtött méhminta laboratóriumi vizsgálata a Mavrik 24 EW által okozott mérgezést a perbeli esetben nem támasztotta alá. A tanúvallomásokban jelzett, a lepermetezett táblában talált méhek pusztulásának okára vonatkozóan a szakértő nyilatkozni nem tudott, a beküldött mintákon túli méhpusztulás okát megjelölni nem tudta. Úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a méh közvetlenül a permetfelhőbe repül, akkor a Mavrik 24 EW permetszer is alkalmas a méh elpusztítására, adott esetben azonban a méhpusztulást követően gyűjtött mintából ilyen mértékű, a felperesek feltételezését alátámasztó, túladagolt dózisú méreganyagot a mintában szereplő méhtetemekből nem lehetett kimutatni.

Az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokok között helyesen mutatott rá arra, hogy a nem vitatott alperesi előadás és az alperes által csatolt térképmásolat szerint az I. rendű alperes által végzett vegyszeres permetezés csak a szatnai konténerek melletti területen történt, ugyanakkor K. T.és V. .D. tanúvallomása szerint a m.-i konténerek környékén is találtak mérgezés tüneteit mutató méhhullákat. E

tanúvallomások ugyancsak nem támasztották alá azt a felperesi feltételezést, hogy a méhek közvetlen lepermetezése okozta volna a méhállomány pusztulását.

Kiegészíti a másodfokú bíróság ezt az indokolást azzal, M.G. tanú (..... jegyzőkönyv 5. oldal) vallomásában azt is előadta ugyanakkor, hogy „...Sem azt megelőzően, sem azt követően nem okozott ez a szer problémát, én legalábbis nem tudok róla, hogy mérgezést okozott volna az általam ismert méhészetekben. Megjegyzem, hogy az én méhállományomat is lepermetezték már Mavrikkal és ott sem keletkezett kár”. Előadta a tanú azt is, hogy a sz.-i telepen találkoztak 2009. április 22-én a délutáni órákban, majd onnan gépkocsival mentek M., ahol gyalog közelítették meg a repcetáblát. A tanú az elsőfokú eljárás iratihoz csatolt térképvázlaton 4., 5. számmal jelzett szatinai és 2., 3. számmal jelzett m. konténerek mellett jelölte meg a méhelhullás helyét. Az I. rendű alperes képviselője ugyanakkor a felperesek által nem vitatottan előadta, hogy a m. terület nem a II. rendű alperes neve tulajdonában áll.

Az elsőfokú eljárásban tanúként meghallgatott dr. S.Zs., Cs. G., B. I., G. A., V. D., M. G. tanúk vallomását értékelve megállapítható, hogy azok a felperesi méhállomány pusztulását, illetőleg a méhállományban a mérgezési tünetek jelentkezését támasztotta alá, az alperesek által végzett permetezés és a méhelhullás közötti okozati összefüggést azonban nem, arra ugyanis egyik tanú vallomása sem szolgált bizonyítékkal, hogy a felperesi állományba tartozó méhek az I. rendű alperes által a II. rendű alperes megrendelésére történt permetezéskor a permetfelhőbe berepülve közvetlen lepermetezés következtében pusztultak volna el.

Miután az alapvetően eldöntendő szakértői kérdés a jogalap tekintetében, az okozati összefüggés körében toxikológus igazságügyi szakértői kompetenciába tartozott, igazságügyi méhészeti szakértő kirendelésére pedig a jogalap megállapítását követően a méhelhullás és az okozott kár mértékének megállapításához lett volna szükség, ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor a megismételt eljárásban a másodfokú bíróság iránymutatása ellenére nem rendelte ki az igazságügyi méhészeti szakértőt, azt a kifejtett indokokra tekintettel a másodfokú bíróság sem tartotta szükségesnek.

A sikertelenül fellebbező felperesek perköltséget nem igényelhetnek és a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján tartoznak viselni az illeték-feljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az Itv.74.§ (3) bekezdése folytán irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján. Viselni tartoznak továbbá a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban általuk előlegezett szakértői költséget, valamint az alperesek másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és 4/A.§-a alapján állapította meg.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró